

”Du är väl en riktig man?”

Publicerat 2009-01-09 04:00

Teatergruppen Tage Granit framför den interaktiva pjäsen "Orka bry sig". På scenen Hampus Björck och Hanna Nyroos.

Sandra Qvist

"Man får inte backa om man är kille, man måste slå hårt för att få kompisar och respekt", säger Ahmed Ahmad, 15 år. "Det vore bättre om killar kunde visa känslor och vara snälla. Då skulle det bli mindre våld."

Scenen föreställer ett pojkrum, och skådespelaren Hampus Björck lägger killdockan Ken på nallen så att det ser ut som om de hade samlag.

Killarna i publiken reagerar direkt:

- Vad fan, vad gör han?

- Eey, han är bög!

Teatergruppen Tage Granit spelar pjäsen "Orka bry sig" i aulan i Rinkebyskolan. Ahmed Ahmad i klass 8B rättar till kepsen och kollar.

Hampus Björck spelar Jesper, en känslig tonåring som försöker navigera sig fram till ett någorlunda vettigt sätt att vara kille.

När han var liten blev han tvingad av sin pappa att provträna med ett av Brommapojkarnas allra bästa fotbollslag. "Du måste bita ihop och vara stark och tuff du är väl en riktig man?" hade pappan sagt.

Och Jesper försökte.

- Jag var helt kass ... Jag grät hela vägen hem i bilen, och pappa sade inte ett ord ... Ååhh, jag hatar att gråta! Jag är ingen lipsill, jag vill ha respekt!

Jesper förstod vad som gällde; som kille måste man vara stark och hård. Han bestämde sig. En dag överföll han klasskamraterna som hade retat honom och överöste dem med slag och sparkar, och våldet gav honom genast en högre position i killhierarkin.

Nu umgås han med Mackan och Abbe, och alla tre spelar coola och tuffa:

- Det är patetiskt med män som gråter, det är tjejjigt och böjigt. Man måste visa att man inte är en mes! Fan vad skönt det är att slåss!

- Man måste ta kontrollen om man är kille, annars tar tjejerna över och börjar bestämma!

- Fan, vilken brud, vilka pattar! Åhh, jag vill knulla!

- Eehh, han borde lugna ner sig lite, mumlar Ahmed Ahmad, och hans kompisar flinar i mörkret.

Jesper behåller machoattityden när han träffar sin flickvän Rebecka, spelad av Hanna Nyroos.

- Kom igen, jag är kåt! Ska vi knulla?

- Va?

- Var lite kåt, porrig och bitchig!

- Men lägg ner, sluta snacka som i en porrfilm!

- Vadå, ni tjejer säger alltid nej fast ni menar ja. Kom igen, du vill ju knulla!

- Jesper, sluta tala om för mig vad jag vill!

Han försöker dra av henne tröjan, men hon säger ifrån på skarpen. När hon går därifrån faller Jesper en av pjäsens nyckelrepliker:

- Ååh, ibland känns det som att jag bara vill lägga mig ner och gråta eller slå nån! Jag är ingen jävla mes!

Och så drar han till stan med Mackan och Abbe. Där hamnar de i slagsmål med ett gäng "snobböntar", och Jesper misshandlar en av dem.

- Det var rätt, du ägde honom! skriker Mackan. Han fick vad han fucking förtjänade, han är en jävla bög!

- Orka bry sig om nån jävla bög! skrånar Jesper. Vad fan, han sade nej! Jag ville ju bara låna hans fucking jävla mobil, och han sade nej! Varför sade han nej? Jag ville ju inte sparka in skallen på honom ...

I sista scenen är han förkrossad över vad han har gjort.

- Mamma, förlåt. Snälla mamma, förlåt mig!

När pjäsen är slut är det dags för interaktiv teater. Hanna Nyroos och Hampus Björck spelar upp vissa av scenerna en gång till och avbryter sig i kritiska lägen för att fråga killarna och tjejerna i publiken hur de kunde göra i stället.

Jesper blir överöst av goda råd:

- Var lite självständig, strunta i grupptricket! Du måste inte vara så hård!

- Säg förlåt för att du drog av henne tröjan, säg att hormonerna tog dig!

- Berätta för henne hur du tänker! Ni måste prata!

- Gå till en strippklubb och ha lite kul!

- Berätta att du har det jobbigt hemma!

- Du måste visa att du respekterar henne!

- Ta med henne till kebaben, rostad lök också!

- Säg att du älskar henne och ge henne en kram! Hon är en bra tjej, för hon är tuff och kan säga nej!

Ahmed Ahmad tycker att Jesper borde försöka berätta vad han känner i stället för att hålla allt inom sig.

- Om han inte visar sina känslor spricker han till sist!

Det är ofta svårt att prata med andra killar, tycker Ahmed Ahmad.

- De leker balla och spelar hårda för att få fler kompisar. De tror att de måste vara tuffa eftersom de är killar.

Han säger att han är likadan själv; nästan varje vecka hamnar han i slagsmål.

- Alltså jag vill inte använda våld, men det bara blir så. Jag försöker lösa problemet, men det är så svårt att prata ... Jag känner att om någon är tuff mot mig måste jag slåss. Om bara jag har ett blått öga då skrattar alla åt mig och kallar mig fegis. Så jag måste slå tillbaka, killen som slog mig måste också få ett blått öga. Om han får det då är allt okej.

Egentligen är det ingen skillnad mellan killar och tjejer, säger Ahmed Ahmad.

- Båda borde vara snälla och berätta hur det känns, då skulle det bli mycket mindre bråk och våld. Fast ibland måste man vara tuff, en tjej också. Om någon försöker tvinga henne till något ska hon säga nej. Jag förstår att hon i pjäsen blev ledsen och arg. Men hon sade nej, och det var bra.

Tjejernas roll har breddats under de senaste tio, femton åren; unga kvinnor förväntas numera vara känsliga och kommunikativa samtidigt som de är självständiga och starka, påpekar Susanne Lindberg, grundare av teatergruppen Tage Granit.

- Pojkflickor har hög status men flickpojkar är snarast föraktade. Det känsliga och mjuka är fortfarande tabu för många killar. De känner sig tvingade att täppa till sin sensibilitet, och det är det den här pjäsen handlar om.

Det är Susanne Lindberg som har skrivit och regisserat "Orka bry sig". Hon och skådespelarna i Tage Granit vill så ett frö hos killarna som ser pjäsen.

- Det är ganska svårt att vara en ung kille i dag, säger Hampus Björck. Det klassiska machoidealet har kommit tillbaka. Man får inte vara känslig och svag och inte visa sig sådan som man egentligen är. Aldrig ska man ta skit, och om någon utmanar en måste man snabbt slå tillbaka.

- Vi önskar att fler killar ska våga vara sig själva, säger Susanne Lindberg. De måste få uttrycka sina känslor och vara sårbara och passiva och inte alltid känna att de ska ha stånd och vara på.

- Och så vi vill påminna om att tjejer har rätt att säga nej, säger Hanna Nyroos. När killar spelar coola och är hårda mot tjejer, då blir allt fel, säger Ahmed Ahmad.

- Tjejerna är rädda utanpå och killarna är rädda inuti.

Gert Svensson

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.